

მწყემსი

საქართველოს
საბჭოთაო
კავშირთა
საბჭო

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.
 შოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარული. ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.
 შოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განვისვენო თქვენ. მათ. 11 28.

№ 19 1883—1897 15 ოქტომბერი

გ ა ზ ე თ ი ს ო ა ს ი :

„მწყემსი“		„მწყემსი“ რუსული გამოცემით	
12 თთვით	3 მან.	12 თთვით	5 მან.
6 —	2 —	6 —	3 —

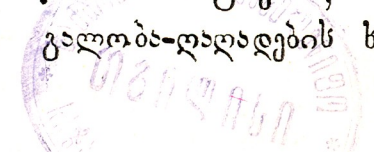
შულისა და წერილების გაგზავნა შეიძლება ამ ადრესით:
Въ Квирилы, въ редакцію „Мѣмесѣи“ и „Пастырѣ“.

შველა სტატიები და კორრესპოდენციები, რომელნიც იქმნებიან დასაბუქდავთ გამოგზავნილნი, ვრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილნი.
 სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თთვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაუბრუნდეს
 სტატიები მიიღებიან რუსულს ენაზე დაწერილნიც და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

ფრიად სასიხარულო ამაგვი.

ვინც ჩვენს ესლანდელი დროის სამღვდლოების და საზოგადოდ სასულიერო წოდების მდგომარეობას თვალს გადაავლებს, ვინც კარგად ჩაუკვირდება ჩვენი ესლანდელი დროის ვითარებას და საზოგადო ასპარეზზე მუშაკთა შემეცირებას, რასაკვირველია, გული მწუსარებით აუვსება და იმედს დაკარგავს ჩვენს მომავალზე. ეოველის მხრით გაისძის მწუსარება

და ჩივილი, რომ აღარა გვეყავს ნასწავლი პირები შავ სამღვდლოებაში, აღარაფინ აცხადებს სურვილს ბერად წასვლისას ნასწავლობა-ნებო! ჩვენი მონასტრები, რომელთა წყალობით ჭეშმარიტ ქრისტიანობრივი სარწმუნოება და ზნეობა მთელ მხარეს ეფინებოდა და ხალხის გულში მაკრად ფესვს იდგამდა, დღეს, თითქმის, ცარიელდებიან. იმ მონასტრებში, სადაც წინათ ღვთის ცალობა-ღაღადების ხმა

ყოველ მსმენელს გულს უტკობდა და ამაო ამ ქვეყნიერობის მწუხარებას უქარუბდა, იქ დღეს ერთად-ერთი მედავითნის გალობის სმა ისმის მარტო და ისიც, ღმერთმან უწეის, რა კილო-სია! ამაყების შემხედვარეს, რასაკვირველია, გული გიწუხს და სასოწარკვეთილებას ეძლევი. მაგრამ ეს უკანასკნელი დრო რაღაცა წაღმა მობრუნდა ჩვენთვის. ჩვენ დაუვიწყარ მწვემს-მთავართა მაგალითს წაბაძეს რამდენიმე ზირებმა და გამოვიდნენ ქრისტეს ენაში სამსახურებლად, როგორც მაგალითებრ არქიმანდრიტი ლეონიდი, ილუმენი კირიონი და მღვდელ-მონაზონი დიმიტრი. ესლა ჩვენ მივიღეთ ფრიად სასინარულო ამბავი ეაზანის სასულიერო აკადემიიდან. ამ აკადემიის სტუდენტი ვვთიძე თქროპირის ძე კაჭახიძე უკვე აღკვეცილა ბერად. ჩვენს გამოცემაში დაბეჭდილი მისი სტატიებიდან კარგად იცნობენ ჩვენი მკითხველები ექ. კაჭახიძეს, თუ ვინ არის იგი, რა მიმართულების და რა ღრმა ზნეობის ჰატრონია. თუ როდესმე იყო საჭირო ჩვენთვის ჭეშმარიტი ქრისტიანობრივია ზნეობით და მტკიცე საწმუნოებით აღჭურვილი კაცი, სწორეთ ესლა არის საჭირო. ჭეშმარიტად ამისთანა კაცების შეძენა ესლანდელ დროში ჩვენი სასულიერო წოდებისათვის ფრიად შესანიშნავი და სასინარულოა. ღმერთო, მოხედე საქართველოს ერს და მთაუნერგე შენი მსახურება უძჯობეს მის შვილებს და ნუ მიიძულე ღვთის-მშობლის წილსდომილს ივერიას!

დეკ. დ. ლამბაშიძე

ადამიანის არსებობის მიზანი

რისთვის არის ადამიანი შექმნილი, რა არის მისი უმთავრესი დანიშნულება, რა მოითხოვება მისგან, -აი კითხვები, რომლებიც აუცილებლად უჩნდება ადამიანს თვის მდგომარეობის განსჯის დროსა. სისწორით პასუხის მიცემა ამ კითხვებზე ფრიად საჭიროა, ვინაიდან ასეთს თუ ისეთს შეხედულებას ცხოვრებაზე დიდი გავლენა აქვს კაცის მოქმედებაზე, ის ხდება მის სახელმძღვანელო პრინციპად, ის აძლევს ამა თუ იმ ფერს მისს ცხოვრებას, მისს საქციელს მის მოძმებთან და მისგან (შეხედულებისგან) დამოკიდებულია ბედნიერების მოპოვება. ამის გამო, ყველა ადამიანს, რათა იგი გახდეს კაცი და ბედნიერებას მიაღწიოს, გათვალისწინებული უნდა ქონდეს თვის არსებობის მიზანი. მაგრამ, სამწუხაროდ, უნდა აღინიშნოს ის სატირალი მოვლენა, რომ ქრისტიანეთა უმრავლესობას თვის დანიშნულებაზე არავითარი შეხედულება არა აქვს, ის ჩაფლულია ყოველდღიურ ქვეყნიურ ზრუნვაში და სრულებითაც არ სჯის, არ ფიქრობს თვის დანიშნულებაზე. ამის გამო, მისი ცხოვრება არის უფერული, უაზრო, უშინაარსო, და მის მოქმედების განხილვის დროს უნებლიეთ გებადება კითხვა, შეიძლება ჩაითვალოს მისი ცხოვრება გონივრულ, კაცის ღირსების შესაფერ ცხოვრებად? ზოგს აქვს შეხედულება ადამიანის დანიშნულებაზე შედგენილი საღმრთო წერილის სიტყვებისამებრ, გარნა მათი შეხედულება მუდამ არ არის ნამდვილი, საესებითი, ამისთვის მათი შეხედულება ძალას და სიცხოველეს მოკლებულია. ეს ხდება არა იმიტომ, რომ საღმრთო წერილში ნათლად არ იყოს გარკვეული, თუ რა არის კაცის დანიშნულება, არა, ეს წარმოდგება იმისგან, რომ ისინი საღმრთო წერილის სიტყვებს ღრმად არ უფიქრდებიან. ისინი ამბობენ, რომ კაცი უნდა იქმოდეს კეთილსა, უნდა ასრულებდეს მაცხოვრის მცნებათა, რადგან ეს არის მისი მოვალეობა, ამას ბრძანებს უფალი.

აი რადგან ადამიანისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ როგორის შეხედულებისაა ის თვის დანიშნულებაზე, ამისთვის აუცილებლად საჭიროა, რომ ამ მარად-ახალ და ცხოველ საგანზე ხშირად ითქვას.

ამ ნაირად, რაში მდგომარეობს ადამიანის ჭეშმარიტი დანიშნულება? ნეტარება ღმერთთანა ცხოვრებითა, მასთან ცხოველ მხურვალის დაახლოვებულ კავშირის დაჭერითა. აი, მოკლედ რომ ვსთქვათ, დანიშნულება კაცისა.

ღმერთი არის თვით-არსი, დამოუკიდებელი და განუსაზღვრელად სახიერი. ის არავისში და არასფერში არ საჭიროებს; ის სავსებაა სიყვარულისა, ამისთვის მან ადამიანი შექმნა არა თვის არსებობის დასამყარებლად; არამედ მისთვის, რომ მან იარსებოს, იმოქმედოს და ბედნიერ იქმნეს. ნეტარების მისალწევად უფალმან მისცა მას შესაფერი ნიჭი და საშუალება, სახელდობრ: ღრმად ჩაუნერგა მას ბუნებაში ძლიერი, შეუკავებელი ლტოლვილება ღვთისადმი და უძლეველი სურვილი მასთან ცხოვრებისა. რომელიც ამ ბუნებრივ მოთხოვნილებსამებრ იქცევა, რომელიც ღმერთს უახლოვდება, ის მართლა ნეტარებს. ყოველდღიური ფაქტები ნათლად გვიმტკიცებენ, რომ კაცი ბედნიერებას ჰპოულობს მხოლოდ მაშინ, როცა იგი თვისს გულს ვინმეს დაუკავშირებს. ყველა ადამიანი გაფაციცებით და მოუსვენარად ეძებს თვის გარშემო თანამგრძობელ გულსა, თუ იგი ვერ პოულობს სიყვარულსა, მაშინ ის უბედურად რაცხს თვის თავს, მას ვერასფერი, ვერც სწავლა-მეცნიერება, ვერც ხელოვნება, ვერც სისწორით ასრულება თანამდებობისა, ვერც განცხრობითა ცხოვრება ვერ ანიჭებს მას კმაყოფილებასა; ის გრძობს თვის თავს მარტო-ხელად, ყველასგან მივიწყებულად. და მასში მუდამ სამწუხარო გრძობები ღელავს; ხოლო როცა ადამიანი პოულობს მეგობარს, რომელსაც იგი უერთდება თვის არსებით, უზიარებს მას თვისს შინაგან მსოფლიოს, აზრებს, სურვილებს, გრძობებს, მაშინ ის თვისს თავს სრულ ბედნიერად სთვლის, შეყვარებული პირი აღძრავს მასში სამხიარულო გრძობათა. რამდენადაც წარჩინებულია, რამდენადაც ზნეობრივად და გონებრივად მაღლა დგას საყვარელი ადამიანი, იმდენად უფრო ძლიერი და სრულია ბედნიერება, მისგან მონიჭებული. წარმოვიდგინოთ ჭაბუკი, რომელიც სულით და გულით უყვარს ხნიერს,

განათლებულ, ბრძენს და კეთილ ადამიანს, უკანასკნელი მუდამ იმის ზრუნვაშია, თუ როგორ დაიმტაროს პირველი ბოროტისაგან, უჩვენებს მას კეთილს, ასწავლის მას, რაც რამ გონივრული და სასარგებლოა, არ აკლებს მას თვის სიყვარულს, აღერს, სურს მისთვის ნამდვილი ბედნიერება. ადვილი მისახვედრია, რას უნდა გრძობდეს ჭაბუკი იმ დროს, როცა მისი მოკეთე მას თავზე დასტრიალებს. ის თვის კეთილ-მყოფელთან სრულ ბედნიერად გრძობს თვის თავს; მის გულში ჩქეფს ტკბილი გრძობები; რაც უნდა მას მწუხარება ეწვიოს, შეხედავს თუ არა თვის მოკეთეს, მაშინათვე ჭმუნვარება უქრება და მხიარულდება. აი ამ, ზემო აღნიშნულ, ყველასთვის ცხად ფსიხოლოგიურ კანონის ძალით ადამიანს შეუძლია იპოვოს ნამდვილი, შეურყეველი, ბედნიერება ღმერთთან კავშირში, რადგან ღმერთი არის პიროვნად არსება და მასთან უნაკლოდ, სრული და ყოვლად ნეტარი. ღმერთს უყვარს ყველა ადამიანი განურჩევლად, ის მზად არის ყველას შეუერთდეს, მოჰფინოს მას თვისი ცხოველ მყოფელი მადლი და ნეტარ-ყოს იგი. ღვთის მოცემული ბედნიერება წარმოსდგება შემდეგ გარემოებათაგან, მზგავსად იმისა, როგორც მეგობრის სულიერი განწყობილებანი გადმოგვეცემა ხოლმე ჩვენ, მზგავსად იმისა, როგორც სიყვარული საყვარელ ადამიანისა გვახარებს, მზგავსად იმისა, როგორც მეგობარი თვისის სიხლოვით გვინელებს და გვიქრობს მწუხარებასა, სწორედ ისე ცხოვრება უზენაესისა გადადის ადამიანის სულში, ღმერთი ავსებს მას, მიუახლოვდება რა მას, სიხარულითა მშვიდობიანობით, სიტკბოებით, და ეს სანეტარო გრძობები ართმევენ ქვეყნიურ უბედურებათა მათ დამალონებელ და დამლუპველ გავლენასა, ისინი არ აღწევენ ადგილსა მის გულში სამწუხარო გრძობებსა.

მეორედ, ვინც ღმერთთან ცხოვრებს, ის მუდამ უზენაესს მსოფლიოს სჭვრეტს, ამ სოფლის ცხოვრებას სულ ცოტათი აქცევს ყურადღებას, ანუ თითქმის სრულებით არიდებს მას თვალს. აქედან წარმოსდგება ის, რომ ქვეყნიური უბედურება მასზე დიდ გავლენას ვერ ახდენს და თითქმის სრულიადაც ვერ მოქმედებს, ვერ ართმევს მას შინაგან სიხარულს, ვერ არღვევს მის სულის მშვიდობას, ვერ ავსებს მის გულს ტკივილებითა. ყველამ იცის, რომ თუ კაცი რამე საგანზე ღრმად არის ჩაფიქრებული, მაშინ ის

იგიწყებს თვის სწეულებას, ვერ ამჩნევს, რა ხდება მის გარშემო, ვერ გრძობს ცემას, რომლითაც მას უმასპინძლებიან. ამ ნაირადვე ის ადამიანი, რომელიც ღმერთთან მტკიცეთაა დაკავშირებული, ყურადღება მუდამ დამყარებული აქვს მის ცხოვრებაზე და ბედნიერებაზე და სხვა უმაღლეს საგნებზე, - მისთვის შეუმჩნეველი რჩება დატაკება ცხოვრების მღელვარე ზღვის ზვირთებისა. ამ ნაირად, ღმერთთან მყოფი ბედნიერია! ბედნიერია ცეცხლშიდაც, წყალშიაც, ჯურღმულშიდაც, მოღვრებული იარაღების შორისაც; მის ბედნიერებას ვერ სპობს ვერც შიმშილი, ვერც წყურვილი, ვერც სიცხე და ვერც ყინვა, მის ნეტარებას ვერ უღებს ბოლოს ვერც მძიმე სწეულება, ის ბედნიერია სასტიკ დევნის დროსაც. ასეთი ბედნიერება ადამიანისა არის მუდმივ შეუცვლელი და საუკუნო. ღმერთი არ არის კაცსავით ცვალებადი. თვის აზრებში, გრძობებში და მოქმედებაში, ის მუდამ შეუცვლელია თვის განწყობილებებში და ამიტომ ის თვის სიყვარულს ადამიანისადმი შეინახავს შეუცვლელად-სამუდამოდ. ამასთან ეს კავშირი იქნება საუკუნო. ღმერთთან, საუკუნო არსებამან, მიიღო რა ადამიანი თვის ერთობაში, ამით თვის მადლით მის სიცოცხლეს საუკუნოდ განაგრძობს და აქედან განაგრძობს მის ნეტარებასაც.

შინაგანი, სულიერი ნათელი ღმერთთან ცხოვრებისა გარედაც აშუქებს. კაცი მის პირველ დანახვაზედვე რწმუნდება, რომ ის მაღალზნობისაა, რომ მისი სული სავსეა ციურ ტკბილ გრძობებითა, რომ მასთან ღმერთი სუფევს და უნებურათ მისკენ ილტვის. მისი სიმპატიური სახე მას მუდამ თვალწინ ეხატება, მის მოგონებაზე სიხარულით ივსება, თითქმის ბოროტნიც კი მის წინაშე თავს იხრიან, ის ავრცელებს თვის გარშემო სითბოს და სიცოცხლესა, ათბობს გაყინულ გულთა, არბილებს ამათ-მედიდურ გონებათა; ამხნეებს უძლურთა, აწუგვებს დაჩაგრულთა. ამ ნაირად, ღმერთთან მყოფი სხვასაც აბედნიერებს და თვითონაც ბედნიერია.

ახლა ვსთქვათ იმაზე, თუ როგორ შეიძლება ღმერთთან დაკავშირება.

მეგობრდებიან ერთმანეთში მხოლოდ ისეთი პირები, რომლებიც ერთმანეთს ხასიათით ჰგვანან: პატიოსანი ადამიანი პატიოსანს უერთდება და არასგზით არ შეიძლება, რომ კეთილის და ბოროტის შორის მეგობრული კავშირი სუფევდეს. სწორედ ამ ნაირადვე, ღმერთსა და ადამიანს შორის კავშირი მოხდება მხოლოდ მაშინ, როცა ადამიანი თვის ბუნებით დაემსგავსება ღმერთსა, როცა იგი მოიპოვებს იმ სულიერ განწყობილებათა, რომლებიც ღმერთში სუფევს. ხოლო ღვთის მსგავსებას ადამიანი მოიპოვებს მაშინ, როცა ის თვით სულიერ ძალთა განავითარებს ისე, როგორც მისი ბუნებრივი კანონები მოითხოვს, ანუ როგორც სინიღისი და განცხადება მოითხოვს. შემოქმედმა მისცა ადამიანს სამი უმთავრესი ნიჭი: გონება, გული და ნება, და დაუდგინა მას ვალად-ყველა ეს ნიჭნი მიმართოს მისდამი, როგორც ერთად-ერთს დაუშრეტელ წყაროს ბედნიერებისას. კაცმა გონებით უნდა იცნოს თვისი ბუნება, გამოიკვილოს და შეისწავლოს ქვეყანა, მისი კანონები და ამით იხილოს სიბრძნე, ყოვლად-შემძლებელობა და სახიერობა ღვთისა; მისი გული უნდა აღივსებოდეს წმიდა გრძობებით შემოქმედის სისრულის ჭვრეტითა და მხურვალე ლოცვაში უნდა იწყებდეს აღმაფრენას. ნებით მან უნდა განაუზოგოს თვისი ბუნება, აღზარდოს თვის სულში სახარებისებრივი სული, დაიმკვიდროს სიყვარული და მშვიდობა. როცა ამ ნაირად ადამიანი თვის სულს განანათლებს, მაშინ ღმერთი თვის სახიერებისა გამო მას მიუახლოვდება, დაისადგურებს მასში და აღავსებს მას ნეტარებითა.

ევთიმე კაჭხიძე.

მოწამეთობა.

ორს ოქტომბერს ჩვეულებრივად შესრულდა დღესასწაულობა მოწამეთის მონასტერში. ხალხი ბლომათ იყო თუმცა წვიმამ ბევრს მოუშალა მისვლა. პირველ ოქტომბერს მობრძანდა ქუთაისიდან ყოვლად სამღვდლო ბესარიონი. ღამის თევით ცისკარის აღსოულებაში თვით ყოვლად სამღვდლომ მიიღო მონაწილეობა. მეორე დღეს, ე. ი. 2 ოქტომბერს წიგნა შეასრულა ყოვლად სამღვდლო ბესარიონმა მონასტრის წინამძღვრის არქიმანდრიტი ბესარიონის, ქელიშის მონასტრის წინამძღვრის იგუმენი დანიილის და მონასტრის კრებულის თანა მწირველობით. წირვაზე გალობდენ ქართულად მონასტრის ბერ-მონაზონნი. განიცადენის დროს მოკლე სიტყვა წარმოთქვა დეკ. დავით ღამბაშიძემ. მოგვყავს ეს სიტყვა შემოკლებით: «ჩვენ დარწმუნებული ვართ, სთქვა მამა დეკ. ღამბაშიძემ, რომ თქვენ, პატივცემულნი მსმენელნი აქ მოსულხართ დღეს, რათა პატივი სცეთ წმიდათა მთავართა მოწამეთა დავით და კონსტანტინეს ხსენებას და შეევედროთ მათ, რომ იგინი მეოხ იყვნენ წინაშე ღვთისა თქვენს კეთილ წარსამართელ საქმეში. ჭეშმარიტად სანუგეშოა ამდენი მლოცველების ხილვა ამ ტაძარში მოწამეთა სადიდებლად. მაგრამ დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენში ძლიერ მცირე ნაწილს აქვს შეტყობილი და შესწავლილი წმიდა მთავარ მოწამეთა ცხოვრება და მათი ისტორია საზოგადოდ. უმეტესობამ იცის მხოლოდ ის, რომ დღეს «მოწამეთობა» არის და ეს მოწამენი იწამნენ ვიღაცა მურვან ყრუსაგან, მერვე საუკუნეში. ამისთვის საჭიროდ მიმაჩნია პირველად მოგითხრათ მე წმიდათა მთავარ მოწამეთა დავით და კონსტანტინეს მოკლე ისტორია და შემდეგ მოგახსენოთ, თუ როგორ დღესასწაულობდენ ჩვენში ტაძრის დღესასწაულებს და როგორ უნდა დღესასწაულობდეს მათ ხსენებას ყოველი ჭეშმარიტი მლოცველი ქრისტიანე.

საქართველოს ისტორია წარმოგვიდგენს ენით გამოუთქმელ ტანჯვა-წვალებას, რომელიც საქართველოს ერმა გამოსცადა მრავალ საუკუნოების განმავლობაში თავისი მართლ-მადიდებელი სარწმუნოებისა, თავისი ძვირფასი სამშობლოსა და თავისი ხალხონობისათვის. საქართველოს გარეშემო მცხოვ-

რები ხალხი ყოველივე ღონისძიებით ცდილობდა ხელში ჩაეგლო ეს შვენიერი კუთხე მხვერვნილი გვირგვინებისა. მას შემდეგ, რაც საქართველოში გაავრცელდა ქრისტიანობა, ამ მხარეს მოსვენება არა ჰქონდა მეზობელ ურწმუნო ხალხთაგან. ერთად ერთი ნატვრა სპარსელთა და მოსლემანთა ის იყო, რომ საქართველოში ძირიანად აღმოეფხვრათ ქრისტეს სარწმუნოება და ქართველი ერი გაემაჰმადიანებიათ. აი სწორეთ აქედან იწყება საქართველოს ერის აუარებელი სისხლის ღვრა. ქართველები თავ-გამეტები ებრძოდნენ მოსლემანებს. ამ ბრძოლის დროს ნიადაგ მრავლდებოდა ჩვენში მოწამეების რიცხვი, რომელთა რიცხვს სხვა ქრისტიან ხალხთა მოწამეების რიცხვი ვერ შეედრება. მაგრამ ვერც საშიშარმა და სასტიკმა წამებამ, ვერც ურწმუნო მწაჯებელთა ცბიერობამ და ვერც ქვეყნიური დიდების აღთქმამ და დაპირებამ ვერ ააღებია ქართველს ერს ხელი ქრისტეს სარწმუნოებაზე. როცა ერთი ურწმუნო ხალხის შემოსევის შემდეგ საქართველოს ერი ცოტათი მოღონიერდებოდა და მოისვენებდა, მეორე სხვა ურწმუნო ხალხი შემოესევოდა და ააოხრებდა საქართველოს, აქცევდა ხალხის ნაღვაწს და ნაშრომს. ამ სახით საქართველოს ერმა მრავალი საუკუნოების განმავლობაში მრავალი აოხრება და დაქცევა გამოიცადა მტერთაგან.

სწორეთ ამისთანა უბედური დრო იყო საქართველოსათვის მერვე საუკუნე, როდესაც ცხოვდებდენ წმ. მოწამენი დავით და კონსტანტინე.

მალამეტმა თავიანთ მორწმუნეთა შემწეობით ააოხრა მრავალი მხარენი. ყველა ადგილები ხმელთა-შუა ზღვიდგან ინდოეთამდის და ბაკტრიამდის, ინდოეთის ზღვიდგან სომხეთამდის ჩაუარდათ მათ ხელში. 731 წელში შემოვიდა საქართველოში დიდი ჯარით უკანასკნელი არაბეთის ხალიფი მურვან ყრუ, ანუ მურვან მეორე, ჩამომავლობით ომამიდი.

მურვან ყრუმ ააოხრა ეკკლესიები აღმოსავლეთ საქართველოში და გასწყვიტა მრავალნი ქრისტიანენი. შემდგომ მურვანი წამოვიდა დასავლეთ საქართველოში იმერეთში. არცერთი მტრების თავ-დაცემა იმერეთისათვის არ ყოფილა ისეთი ამაოხრებელი ყოვლის მხრით, როგორც ეს მურვანის იმერეთში შემოსევა იყო. პირველად მურვან ყრუ თავს დაეცა არგვეთის თავადებს დავითს და კონსტანტინეს. წმიდანი მოწამენი დავით და კონსტანტინე იყვნენ ქართველნი—იმერლები, ერთ-ხორცნი ძმანი.

დავით და კონსტანტინემ შეჰკრიბეს ჯარი და ღვთის იმედით გაბედვით შეხვდნენ მურვანის ჯარს, დაამარცხეს ის. ამ დაამარცხებამ მეტად გააბრაზა მურვანი და იმიტომ მან შეჰკრიბა მთელი თავისი ძალა და გადასწყვიტა ძლიერებით ნაქები თავადების დაჭერა და ტყვედ წაყვანა. მართლაც აღუსრულდა მურვანს გულის წადილი. თავადები დაატყვევეს და შეკრულნი ჩამოიყვანეს ქ. ქუთაისში და წარუდგინეს მურვანს.

— ვინა ხართ თქვენ, რომელთა გაბედვით იარაღის ხმარება ჩემს წინააღმდეგ, გაბრაზებით ჰკითხა მათ მურვანმა. — განა თქვენ არ იცით, რომ მე ვარ ძმისწული დიდი წინასწარმეტყველის მაგომეტისა, რომელსა თაყვანსა სცემენ მთელი არაბეთი და სპარსეთი და რომ ჩემი ძალით დაპყრობილია მთელი დედამიწა აღმოსავლეთიდგან დასავლეთამდე? — „ჩვენ ქრისტიანები ვართ, თავმდაბლად მიუგეს მოწამეთ; — ხოლო მაგომეტი, რომელსაც შენ ასე აღიდეგ, იყო მატყუარა და ხალხის აღმაოხრებელი, და ყველა, ვინც კი იწამა ის, მოსტყუვდა; ნუ სტყუვდები შენ თვითონ და ნუ დიდობ შენი ძალით. უფალი და ღმერთი ჩვენი იესო ქრისტე, რომელიც ჩვენ გვწამს, შენზე უძლიერესია: მან დაგვსაჯა ჩვენ ჩვენი ცოდვებისათვის. მაგრამ სულ არ დაგვიტყუებს; დაგსჯის შენც და შენს შთამომავლობასაც.“

როცა ეს სიტყვები გაიგონა თავადებისაგან მურვანმა, მოუწოდა იესო ქრისტეს სარწმუნოების აღმსარებელთ და უნდოდა შეეცდინა ისინი მიფერებით და ტკბილი სიტყვებით: ჩვენ არ გვინდა დავარღვიოთ აღთქმა, რომელიც მივეცი ღმერთს ნათლისღების დროს. რაც გინდოდეს, ის გვიქენი, მაგრამ არ იფიქრო, რომ ჩვენ ჩვენი ჭეშმარიტი სარწმუნოება დავსტოვოთ. ამ სიტყვებმა მეტად გააჯავრეს მურვანი, რომელიც შეარცხვინა ძმების ამისთანა გაბედულებამ. გაბრაზებულმა მურვანმა მისცა ისინი მეტად ძნელ წვალებას და მერე ჩააყრევინა ისინი საპყრობილეში. ათ დღეს იყვნენ საპყრობილეში მხნე მემარანი უფლისა იესო ქრისტესნი. მათ ამ ათ დღეში არც საჭმელი ჰქონებიათ და არც სასმელი. მხოლოდ ლოცვილობდნენ ღმერთსა და მასზედ ჰქონდათ იმედი. მურვანმა მიუჩინა მათ ეშმაკი და გამოცდილი თავისი მოღობები და პერსიელნი მოგვები, რომლებიც ყოველივე საშუალებას ხმარობდნენ, რომ როგორმე შეეცდინათ თავადები და მიეღებინებინათ

მათვის მამადის სარწმუნოება. მაგრამ მოწამენი მტკიცედ იყვნენ სარწმუნოებაზე, როგორც თავ-დაპირველათ.

როცა მოღობები და მოგვები ვერას გახდნენ, მობრუნდნენ და მოახსენეს მურვანს: „ჩვენ ყოველივე ღონისძიება ვინხარეთ, რომ შეგვეგონებია მათთვის, რათა მათ მიეღოთ მამადის სარწმუნოება, მაგრამ ისინი ისევ შეურყეველნი დარჩნენ და, ვკონებთ, არაფრით იმათი მოქცევა არ შეიძლება: გაიგონა თუ არა ეს, მწვალებელმა ბრძანა, რათა შეასრულონ მათზე სასტიკი დასჯა: «ჯერ ორივე ძმები, ბრძანა მურვანმა, ჩამოჰკიდეთ თავ-დაღმა და ისე სცემეთ და მერმე შეაბით მათ კისერზე მძიმე ქვები და ჩაჰყარეთ კლდიდგან რიონში, და კიდევ ასარულეს ეს ბრძანება. ეს მოხდა ორს ოკტომბერს, 740 წელსა. ისინი ჩააგდეს მდინარე რიონში იმ ადგილის ცოტა ქვემოთ, სადაც უწინ ყოფილა ძველ ქ. ქუთაისში, მათზე აშენებული წმიდა კოსმა და დამიანეს ეკლესია.

მაგრამ უფალმა ღმერთმა, რომელიც აღიდეგს მადიდებელთა მისთა და რომელიც მყრობელია მიწისა და წყლისა, დაავიგვინა ესეთი წვალება წმიდათა მოწამეთა მრავლითა სასწაულებითა. — რა წამს წმიდანი მოწამენი გადაუშვეს მდინარე რიონში, ცაში შეიქმნა ქუხილი, რომელმაც ისე შეაშინა მწვალებელი არაბნი, რომ სწრაფად გაიფანტ-გამოიფანტნენ სხვა-და-სხვა ადგილას; მაგრამ ძლიერი ხელი უფლისა ყველგან სდევნიდა მათ: ძრვილმა წვიმამ, სეტყვამ და დიდმა წყალდიდობამ გასწყვიტა მრავალი რიცხვი მურვანის ჯარებისა, რომელნიც დაბინავებულნი იყვნენ ცხენის წყლის, აბაშის და შავი ზღვის ნაპირებზე.

არა ჩვეულებრივმა სინათლემ და ზეციურმა ხმამ მოიყვანა მდინარის ნაპირზე ზოგიერთნი მეომარნი მოწაფეების ჯარისაგან; იმათ წაასვენეს პატიოსანი გვამნი მოწამეთას ნაჩვენებს ადგილზედ და ჩაასვენეს ძველს სასაფლაო აკალდამაში, რომელზედაც იყო ნახევრობით დანგვრეული ხარების ეკლესია. სამასი წელიწადი ესვენენ აქ წმიდათა ნაწილები და ყოველთვის მათგან ლებულობდნენ მათი მავედრებელნი სასწაულებრივ კურნებას; ბოლოს, მეთერთმეტე საუკუნის პირველ ნახევარში (1040 წელსა) წმიდა მოწამენი გამოეცხადნენ ძილში ბაგრატ მეფეს და უბრძანეს, რომ მას ამოეღო წმიდათა ნაწილნი

და გადასვენებინა ეკკლესიაში. ამიტომ მეფე ბაგრატიმა განაახლა ეკკლესია, რომელიც ამ სასაფლაოზე იდგა და შემდეგ მასში გადასვენა წმიდათა მოწამეთა ნაწილნი, რომ უფრო ცხადათ შესძლებოდათ მორწმუნეთა მათი თაყვანის ცემა. ამ დიდი წვალებისათვის, რომელსაც თან მოჰყვა ამისთანა დიდი დიდება, წმიდანი მოწამენი იწოდებიან მთავარ-მოწამეებათ.

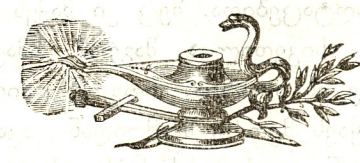
აი, პატივცემულნი მსმენელნი, ვინ იყვნენ წმიდანი მთავარ მოწამენი დავით და კონსტანტინე, ვისგან იწამენ, როდის და რა დროიდან არის დაწყებული ამ დღის დღესასწაულობა.

ესლა ჩავაკვირდეთ ჩვენს საქციელს და გავსინჯოთ თუ როგორ ვსცემთ პატივს მთავარ მოწამეთა ხსენებას და როგორ ვითხოვთ მათ მეოხებას? მრავალნი მოდიან ამ მონასტერში დღეს, მაგრამ მოდიან, როგორც იტყვიან, „თვალის გასახელათ“, თავიანთ ნაცნობთა სანახავად და ზოგნი, სამწუხაროდ, დროების გასატარებლად და არა სალოცავად. მრავალნი ამ დღეს დროების გასატარებლად ხარჯავენ თავის შრომით ნაშოვნ ფულს, მაგრამ საკეთილო საქმეზე, მონასტრის და ტაძრის სასარგებლოდ ერთ გროშსაც არ იმეტებენ. ამისთანა მლოცველები თავის თავს ატყუებენ; ისინი არა თუ სათნო ეყოფიან ღმერთსა და მთავარ მოწამეთა, არამედ განარისხებენ მას და მოკლებულ იქნებიან მათ მეოხებასა ღვთის წინაშე. იქ, სადაც ჭეშმარიტად და გულით პატივსა სცემენ წმიდათა ხსენებას, არ შეიძლება, რომ მლოცველი არ აქებდეს და არ აღიდებდეს შესანიშნავ წმიდათა მისი ტროპარით და კონდაკით. ჩვენში კი არა თუ უსწავლელთა, უმაღლეს სწავლა დამთავრებულთაც კი არ აციან ტროპარ-კონდაკი ამ დიდებულ მოწამეთა. ძველ დროში სასიქადულოდ და სასიხარულოდ მიიჩნათ შესანიშნავ დრესასწაულთა და წმიდათა ტროპარ კონდაკის ცოდნა და მათი გალობაც. დღეს კი სრულებით დავიწყებულია ესეები ჩვენი, ესრეთ წოდებული «განათლებული» საზოგადოებისაგან. ძველ დროში დიდის შრომით იწერდენ და ხელ ნაწერებით სწავლობდენ შესანიშნავ წმიდათა ცხოვრების ისტორიას და ტროპარ-კონდაკს და დღეს ერთი შაურიც ვნახებთ წიგნების სასყიდლათ. დიად, ფული აქვსთ და არც ეძვირებათ, მაგრამ სურვილი არა

აქვსთ. ზებირად სწავლობენ უბრალო რამეებს და ხუთი სტრიქონის წმიდათა კონდაკების დასწავლა კი ეზარებათ. ავილოთ, მაგალითებრ, კონდაკი მთავარ მოწამეთა დავით და კონსტანტინესი:

„ვარდნო მკრიერნო ზეცისა მტილისანო, რომელნი ფშვით სუნნელებასა უკველთა კიდეთა, და კურნებასა აღმოუდინებთ სურვილით მედღესასწაულეთა თქვენთა, დავით უძღვეველობითა გვირგვინოსანო, და კონსტანტინე ჭკურო სიმხნისანო, მაქებელთა თქვენთა სამღვდვარენი განსაცდელნი თანა წარხადენით. და ოხითა თქვენითა მომადღეთ მშვიდობა.«

რა მშვენიერი და გულის დამატკობელი სიტყვებია! ძმაო, თუ ამ სიტყვების დასწავლა გეზარება, ან ვერ შეგძლება იმის დასწავლა, მაშ შენში არ ეყოფილა სიყვარულო და პატივისცემა ხსენებულთა მოწამეთა და ვერც შეიძლებ მათ სათნოყოფას. თუ შენ ჭეშმარიტად გულით გსურს მათი პატივისცემა, გამოიკვლიე მათი ცხოვრება, შეისწავლე იგი საესებით და მიბაძე მათ. შეადარე შენი ცხოვრება, რამდენადაც შევეძლოს, მათ ცხოვრებას, შენი სარწმუნოება და ზნეობა მათ მტკიცე სარწმუნოებას და კეთილ ზნეობას. როდესაც ამ ცხოვრებაში მოგადგეს გაჭირვება და განსაცდელი, მოიხსენე წმიდანი მთავარ მოწამენი დავით და კონსტანტინე, რომელთაც ყველაფერი დაითმინეს ამ ქვეყანაზე და არ უღალატეს ქრისტეს სჯულს. თუ შენ მცირეთაც იქნები მიმბაძველი მთავარ მოწამეთა, მაშინ იგინი მეოხი იქნებიან შენთვის ზეცათა შინა და მოგანიჭებენ, რაც სასარგებლოა შენთვის; მაშინ ჭეშმარიტი მლოცველი, და მათი ხსენების ჭეშმარიტი თაყვანის-მცემელი იქნები.

აკაკის თვიური ჟურნალი „კრებული“

გამოვიდა აკაკის თვიური ჟურნალის „კრებული“ პირველი და მეორე ნომერი სექტემბრის და ოქტომბრის თვეებისა. შინაარსი პირველი და მეორე ჟურნალისა:

№ 1. განყოფ. I. ფუტკარი, ლექსი; 2, მაინც ჩეგნია, ლექსი; 3, უბრალო საუბარი, (მე და ის), 4, ნაცარ ქექია, პოემა, 5, ფიქრები ბუხრის წინ, 6, წვრილ-წვრილი ამბები და ნაკვესები.

განყოფილება II. ბაში აჩუკი, ისტორიული მოთხრობა.

განყოფილება III. ზეპირ სიტყვაობის გამო, შენიშანა, 7, სოფ. ხიზაბავრა. წარმომადგენელი კ. გვარამაძისაგან, 8, ლეგენდა დავით აღმაშენებელზე, არაკი, ანდაზები და გამოცანები, ჩაწერილი ვიქ. ებანოიძისაგან, 9, სოფ. სხვიტორი, 10, ბროწეულის წყარო, ზღაპარი; 11, შელოცვები, შეკრებილი ნ. ჯანაშიასაგან, 12, განცხადება.

№ 2. განყოფ. I. თ. ნ. დიასამიძის სახსოვრად, ლექსი; 2, უბრალო საუბარი („კრებულის ფოსტა“); 3, მოხუცი და ახალგაზდა, ლექსი; 4, მედია, დრამა; 5, შენიშვნები.

განყოფილება II. ქუთათლის სიზმარი, ისტორიული ოცნება; 7, სიკვდილი, მოთხრობა; 8, სულიკო, ლექსი.

განყოფილება III. 9, შავშეთი, ეთნოგრაფიული, სტატისტიკური და ისტორიული წერილი; 10, განცხადებანი.

ჟურნალის სტატიების ქება საჭიროდ არ მიგვაჩნია, რადგან ყველა დარწმუნებულია, თუ რა საინტერესო საკითხავია ყველა ნაშრომი აკაკისა. მეორე ჟურნალი მეტის მეტად საინტერესო საკითხავია. ზოგიერთი სტატია წაკითხული აქვს თოგ მკითხველებს, მაგრამ მე დავესწარი თბილისის რკინის გზის სადგურის ბუფეთში, სადაც კითხულობდნენ რამდენიმე ჩვენი ინტელიგენტები და გაკვირვებული ვიყავი მათი აღტაცებითა. მეც კი მაქვს წაკითხული ერთი სტატია «სიკვდილი», მაგრამ იმავე აღტაცებით მოვისმინე ეს სტატია, როგორც პირველ წაკითხვაზე. მოგვყავს მეორე ნომრიდან აკაკის ლექსი, დაწერილი თ. ნ. დიასამიძის სახსოვრად:

ქალაჩუნა, ენა ტკბილი,
გაიძვერა მოუბარი
ყველას მოსწონს ცხოვრებაში
და ბევრიც ჰყავს მეგობარი!..

პირში მთქმელი, უბოდიშო,
თავ-მომწონე უშიშარი
ბევრს არ უყვარს, რა თქმა უნდა
და ცოტაც ჰყავს მეგობარი!..

ესეები ყველა ვიცი,
მოვლილი მაქვს მთა და ბარი;
კარგად ვატყობ, სადაც არი
უპირბაღო მეგობარი.

შენც გიცნობდი... ფიცხი იყავ,
თავ-გამწვევი, მეტი ჩქარი,
მაგრამ ძვირად შემხვედრია
შენებრ წმინდა მეგობარი!..

ღხინში კარგი, ჭირში მარგი,
პირის-კაცი უტყუარი,
სიმართლის დროს საიდუმლოდ
თვით მტრებისაც მეგობარი!..

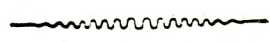
საზოგადო ჩვენი საქმის
თანამგრძნობი უებარი,
ავის მტერი სიტყვით, ქცევით,
კარგის—გულით მეგობარი.

კარგი მუშა, მეოჯახე,
კარგ ცოლ-შვილზე გადამკვდარი,
მეზობელი მეზობლების
მოყვარული... მეგობარი.

ერთი ხიდან გაკეთდება
როგორც ჯვარი, ისე ბარი,
ხშირათ ერთ და იმავე საქმეს
მტერიც ჰყავს და მეგობარი.

და შენც, ძმაო, ლალატობამ
საქმე გიყო საოცარი:
მტრებს შეასხა ფრთები მხოლოდ
და ცრემლებს ღვრის მეგობარი.

მაგრამ მაინც შეუნდვე მტრებს,
მოიგონე მაცხოვარი!
ის, ვინც იყო გაურჩევლად
მტრის და მოყვრის მეგობარი.

„მწუხარების“ კორაქონი

(შორაპნის მახრიდან).

აგერ თერთმეტი წელიწადი იქნება, რაც შეძლების-დავვარად ვებრძვი სოფლის მდებარე ხალხში გავრცელებულ ცრუ მორწმუნეობას და მავნებელ ჩვეულებას, მაგრამ ჩემი ბრძოლა ისე უნაყოფოთ არასოდეს დარჩენილა, როგორც პარასკეობის უქმობის მოსპობის შესახებ დარჩა. როგორც ჩვენი ქვეყნის ზოგიერთ სოფლებში, ისე სოფელ ღორეშაშიაც პარასკეობით მიწას არ მუშაობენ, ანუ, როგორც აქ ეძახიან, მიწას არ ძვრენ, არ მიწარობენ. მიზეზი ამ ახირებული უქმობისა ყოფილა შემდეგი: უწინ რამდენიმე წელიწადს ერთმანერთზედ ყოფილა მეტად ცუდი მოსავალი. სოფლები ერთად შეკრებილან, ბევრი უბჭვიათ, მაგრამ მიზეზი ასეთი ღვთის რისხვისა ვერ გაუგიათ. ბოლოს ხალხს ეკკლესიაში, მღვდლების თანადანსწრებით, ასეთი აღთქმა დაუდევთ! «ღმერთო, თუ მოსავალს მოგვიბრუნებ და შიმშილს აგვაცილებ, არც ჩვენ და არც ჩვენმა შვილმა და მომავალმა პარასკეობით მიწა არ ძრას, ხოლო ვინც ეს ფიცი არ შეასრულოს, იყოს შენგან წყეული და შეჩვენებული». ამის შემდეგ შემთხვევით მართლა კარგი მოსავალი მოსულა და ეს გარემოება საკმაო ყოფილა, რომ პარასკეობით მიწა არავის ემუშავნა. მე კი, უნდა მოგახსენოთ, პარასკეობით მიწის უძრაობა არაფრათ მომეწონა, რადგან ასეთი უქმობა სჯულის წინააღმდეგაც არის და საზარალოც. სოფ. ღორეშაში სამას კომლ კაცზე საშუალო რიცხვით სამასი უღელი ხარი უნდა ვიანგარიშოთ. უღელი ხარი თესვის დროს უკანასკნელი დღეში ერთი მანეთი ღირს. ჩვენში მთელი აპრილი და მაისი თესვა არის და ამიტომ ზარალი 300 მანეთი X 8, ესე იგი 2400 მ. უნდა ვიანგარიშოთ. ამავე სოფ. ღორეშაში 600 მეტი მუშა კაცი არის. რადგან მთელი მარტი, აპრილი, მაისი, ივნისი და უმეტესი ნაწილი ივლისისაც ისეთი თვეებია, რომ თოხით მუშას საქმე არ გამოეღევა, ამიტომ პარასკეობის უქმობით მომხდარი ზარალი ამ მხრითაც იმოდენი მაინც უნდა ვიანგარიშოთ, რამოდენიც ხარის გაცდენით. ამნაირათ, სოფელს ყოველ წლოვით 500 მანეთი ზარალი მოსდის. მართალია, მიწის მუშაობას გარდა პარასკეობით სხვა საქმის კეთება აკვეთილი არა აქვთ, მაგ-

რამ ვენახის ბარვა-თოხნისა და თესვა-მარგლის დროს სხვა საქმის კეთება შედარებით ერთობ უმნიშვნელოა. ამის მიხედვით ბევრი ველაპარაკე ხალხს, როგორც ეკკლესიაში ისე კერძო შემთხვევებშიაც, მაგრამ ისინი მაინც ამას ამბობდენ: „ფიცი გვაქვს მიღებული, რომ პარასკეობით არ ვიმუშაობთ, ფიცის გატეხას ნუ გვირჩეო“. ბოლოს ბევრი დავარწმუნე, რომ ეს ფიცი იმ ფიცს გავს, რომლის მსხვერპლიც შეიქმნა წმ. იოანე ნათლის-მცემელი, რომ ამ ფიცის შესრულებით ისინი ღმერთს კი არ ასიამოვნებენ, პირიქით, კიდევ აწყენინებენ, რადგან ამით ისინი არღვევენ მეოთხე მცნებას, მაგრამ პარასკეობით ყოველთვის კი ვერ გაბედეს. შარშან აღდგომის დღესასწაულებზე მოილაპარაკეს და დაადგინეს ეუქმათ მარტო ნააღდგომევის პირველი პარასკევი. ამ დღეს წირვა-ლოცვა უნდა მოესმინათ და მუშაობით კი არ ემუშავნათ. გარდა ორიოდე ჯიუტი პირისა ყველამ დაიწყო პარასკეობით მუშაობა. მაგრამ ერთმა გარემოებამ ისევ არია საქმე. როგორც გაზეთ «მწყემსშიაც» ეწერა, წელს ხალხში გავრცელდა ერთი ხელთნაწერი, რომელშიაც სხვა-და-სხვა მწვალებლოურ და მატურ აზრთა შორის ვითომ და თვით ქრისტე ღმერთი ლაპარაკობს: „პარასკევს ნუ იმუშავებთ, ამ დღეს თქვენთვის ვიტანჯე; ვინც ეს კაცის ხელით დაწერილათ სთქვას, იყოს წყეული“ და სხ. ხალხმა ეს აბღა-უბღა მართლა ზეცით მოვლენილ დარიგებათ მიიღო და ხელ-ახლა აკვეთა პარასკეობით მიწის მუშაობა. მთელ მრევლში ასიოდე კომლი გლეხი დარჩა, რომელთაც შეიგნეს თავისი ძველების უსაფუძვლო ფიცის დადება და პარასკეობით მუშაობენ. დანარჩენებს კი ათასი ეჩიჩინო, პასუხათ ამას გეტყვიან: «პარასკეობით მიწარობა მთლათ ქვემოთში (ზესტაფონს ქვეით) აკვეთილია და ზემოთშიაც ბევრგან არ მიწარობენ; მღვდლები სხვაგანაც არიან, მაგრამ არავის აიძულებენ პარასკეობით მიწის ძვრას და ფიცის გატეხას». ეს სიტყვები მე იმის საბუთად არ მიმაჩნია, რომ ამ სენის შესახებ მრევლს აღარაფერი ვუთხრა; მაგრამ საქირო კი არის ყოველმა შეგნებულმა მღვდელმა თავის სამრევლოში ყურადღება მიაქციოს ყოველ მაზარალებელ და ღვთის საწყენ ჩვეულებას, თორემ ხალხი მართლა ექვში შედის, როდესაც ხედავს, რომ ერთსა და იმავე მანე ჩვეულებას ერთი მღვდელი ებრძვის და მის მოსპობას ცდილობს, მეორე კი გაჩუმებულია, არც აქვებს

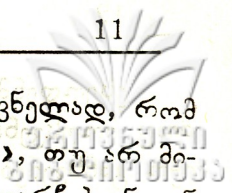
და არც ამაგებს, ან არა და, პიროქით, ხელს უწყობს და მის გაძლიერებას ცდილობს.

მღ. სიმონ ჭუმბურიძე.

† ნეკროლოგი.

6 სექტემბერს 1897 წელსა ცოტა ხნის ავად-მოყოფობის შემდეგ თავის სამშობლო სოფელს ბარში (რაჭის მაზრაშია) გარდაიცვალა მამა დეკანოზი ალექსი ჭიჭინაძე. კარგა ძალი ხნის ნამსახური იყო განსვენებული დეკანოზი ალექსი; მან შეასრულა სწავლა ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში 1840 წ. დედ-მამის სიღარიბის გამო სასულიერო სემინარიაში ვეღარ შევიდა. 1841 წელს, 21 ნოემბერს ხელდასხმულ იქმნა მთავარ დიაკვნად; ამავე წელს 6 მარტს მღვდლად ეკურთხა ბარის მაცხოვრის ეკლესიაზე. აქედან იწყო მან ერთგული და ბეჯითი სამსახური წმიდა ეკლესიისა და ხალხისა. 1858 წ. იგი დაინიშნა ბლადოჩინად, რომელ თანამდებობასაც ასრულებდა სინდისიერად 1895 წლამდე. ამ წელში კი თავის ნებით და ავად-მოყოფობის მიზეზით დათხოვნილ იქმნა შტატ გარედ. ამ სახით მ. ალექსიმ 51 წელიწადი უბიწოდ და კეთილად გაატარა მღვდელობის და დეკანოზის ხარისხში და 34 წლამდე ბლადოჩინობის თანამდებობას ასრულებდა ოსეთის და რაჭის სოფლებში; მუდამ დაუღალავად მუშაობდა განსვენებული კეთილ-ზნეობისა და სარწმუნოების ამაღლებისა და დაცვისათვის ხალხში. ბევრს მეცნიერობდა იგი ოსეთში ხალხის მოქცევისათვის. — მისი გონიერი და კეთილი სიტყვით რამდენიმე ასმა ოსმა მიიღო ქრისტიანობა და მოინათლა. განსვენებულის ასეთი სასარ-

გებლო მოდგაწეობა მალე შეიტყო მისმა მთავრობამ და უხვად დააჯილდოვა განსვენებული დეკანოზი ალექსი სხვა-და-სხვა ორდენებით, თუმცა ორდენების მიმდევარი არ იყო განსვენებული. როცა წმ. ვლადიმერის მეოთხე ხარისხის ორდენი მიიღო, აი რა თქვა განსვენებულმა: «არ მინდა, ჩემის სიღარიბისაგან ორდენის თასის გარდახდა არ შემიძლია და არც არაფერს გამოამადგება!» განსვენებული მამა ალექსი ზნეობით ძლიერ მადლა იდგა. იგი იყო მშვიდი, წყნარი, მკტად გულ-ჩვილი, პატიოსანი, დვთის მოსავი და სიძარტლის მოყვარე კაცი. იგი ხშირად იტყოდა ხოლმე: «ოჰ, სიცრუეს კი ნუ მეტყვის ვინმე და თუნდა ჯონი დამკრას, რა არის, სთქვან სიძარტლე, ენას ხომ არ მოსჭრიან!» მეტად სძულდა, განსვენებულს სიცრუვე და პარ-მოთნეობა! იყო უანგარო, არ მისდევდა სიმდიდრეს. ხშირად გამიგონია განსვენებულისაგან: «არა, ისევ დარბი ვიყო, უმჯობესი არის, ვინემ სინდისი მაწუხებდეს და რაიმე ხინჯი მქონდეს გულში!» ბუნებისაგან იგი იყო დაჯილდოებული — სიმრთელით და ნიჭით, რომელთ ხელი მოუწყვეს განსვენებულს სამსახურში. განსვენებულს ჰქონდა სიტყვა მკვიდრი, მჭევრი და ტკბილი, ასე რომ, მისს დარიგებას, შეგონებას და ქადაგებას ისეთი გავლენა ჰქონდა მსმენელთა ზედა, რომ რაც უნდა გულ-ცივს და უზნეო კაცს მოესმინა მისი სიტყვა და საუბარო, უეჭველად დაიმარხვიდა გულში და მალე გაისწორებდა ცუდს ზნეს და ხასიათს. მ სი მრევლი უოველთვის მიშობდა და სინდისი აწუხებდა, რომ ვაი თუ დეკანოზმა გაიგონოს ჩემზედ რაიმე ცუდი და როგორ-და შევხვდეთ. ზოგიერთს გულ-გრილს და ცუდ კაცებს იმოღენათ შეუყვარდათ განსვენებული, რომ განიზრახეს პატივა ეცათ თავისი კეთილი მოძღვრისათვის, მაგრამ არ იცოდნენ, რით და როგორ! ერთხელ ერთმა ბრიყვ-თამამმა ახალგაზდა ბიჭმა წირვის და მოკლე მუსიკის შემდეგ ჰკითხა განსვენებულს: «რა უფრო

გიაძემა, მამაო დეკანოზო, რომ მოგართვა თუი-
 ლისის ქალაქივამ, ერთი მიბრძანე, შენი ჭირი-
 მე? განსვენებულმა გაიდიმა და მოკლედ უპასუ-
 ხა: «რასთვის, რისთვის, შვილო! ნუ შესწუხდები
 ჩემთვის, მე არათურზე დაგემდურები, ოღონდ
 შენ ეცალე ჭკვიანად იცხოვრო, მენს საქმეს გა-
 უფრთხილდი და შენს საბრალს დედას უპატ-
 რონე კარგათ, შენ ჩემზე უფრო დარბი ხარ,
 შვილო!» მრავალნი მრევლთაგანნი—ქალი და
 კაცი ღმერთს მუდამ ევადრებოდნენ, რომ დეკა-
 ნოზმა დიდხანს იცოცხლოს. თორემ ამისთანა
 მანუგეშებელს, შემწყნარეს, ჩვენთვის კეთილის
 მსურველს, მუდამ მლოცველს და დამრიგებელს
 მღვდელს და მოძღვარს ჩვენი სოფელი ვეფარ
 ეღირსებაო; ერთმა მრევლთაგანმა შარშან წინ
 ეგკლესიაში წირვის და დარიგების შემდეგ კიდევ
 უთხრა განსვენებულს: „ნეტავი ეხლა თქვენ
 იყოთ ოც-და-ათი წლის!» რათაო, კაცო? მეორემ
 ჭკითხა, —როგორ რათაო, შე საბრალს, ის არა
 სჯობს, რომ უფრო დიდს ხანს გავიგონებთ
 მაგის ძვირფასს და მადლიანს სიტყვას!» უპასუხა
 შირველმა. რამდენათაც შეძლება ნებას აძლევდა,
 განსვენებული იყო შემწე უველა შევიწროებული-
 სა უმეტესად ობოლთა და ქვრივთა: ხშირად
 მინახავს, რომ განსვენებული ცრემლით და გულ
 მსურვალეთ ანუგეშებდა ქვრივთ და მათ შვი-
 ლებს — «ნუ გეშინია, არ იცი, რომ ობლის პატ.
 რონი და მამა არის ღმერთი, იგი გავიჩინოს
 საზრდოს!» გამიგონია აგრეთივე მისგანვე სა-
 სულიერო სასწავლებლის მთავრობასთან და
 სხვაგანაც ნათქვამი: «თუ ესა და ეს ობოლი ბაღ-
 დები არ მიიღეთ, მე საბლაღოჩინოდან ფულის
 წარმოდგენას დავაგვიანებ სწორედ და ამ ობ-
 ლებს მივსცემ რამოდენიმეს, რომ ისაზრდოვონ
 მცირე ხანს მაინც!» ამის გამო ღდეს ბევრს
 ობოლს კურსი აქვს შესრულებული სემინარიაში,
 აკადემიაში და ქვრივს დედებს აქვსთ ლუკმა-
 პური და თავიანთ შვილებს კეთილად ზრდიან
 სასწავლებელში! ხშირათ მიდიოდა ხოლმე გან-

სვენებული ეპისკოპოსთან სათხოვნელად, რომ
 ობოლები მიეღოთ სასწავლებელში, თუ არ მი-
 იდეს ეს ბაღნები, სულ ვალურად დარჩებიან. ვინ
 იცის, ბოლოს ავაზაკები შეიქმნენ, რადგან სრუ-
 ლიად უსაქმური იქმნებიან და უსაქმო კაცი ბევრს
 ცუდს იფიქრებს!“ ეტუოდა ხოლმე აწ უკვე გან-
 სვენებულს ეპისკოპოსს გაბრიელს, რომელიც
 თანაუგრძნობდა ხოლმე მ. ალექსის. დაუვიწყარი
 ძეგლი ააგო და დასტოვა განსვენებულმა თვი-
 სის მეცადინეობით და შრომით როგორც თავის
 მრევლში, ისე თავისი საბლაღოჩინოს მრავალს
 სოფლებში—თავის მრევლში ააგებინა ორი
 ახალი ქვის ეგკლესია, რომელნიც სოფლის
 მშვენებას შეადგენენ, ორივე ეს ეგკლესია საუც-
 ხოვოთ არიან მორთული უოველი სამკაულით!
 თუმცა დიდი გაჭირვება და შრომა მეხვდა გან-
 სვენებულს ზოგიერთ სოფლებში ახალი ეგკლე-
 სიების აშენების, გადიდების და გამშვენების საქმეში
 და სამრევლო სკოლების დაარსებისა გამო, მაგ-
 რამ მისმა დრმად საგულისხმო სატყვებმა იქო-
 ნია ნაუოფიერი გავლენა ქიუტს ხაღნზე. შემოუ-
 არა თავი უველა გაჭირვებას და შეასრულა თით-
 ქმის უოველგან. ხაღნმა მალე იცნო სარგებ-
 ლობა სწავლა-განათლებისა, დარწმუნდა და
 განსვენებულმა მოასწრო მხოლოდ სამი სამრევ-
 ლო სკოლის გახსნა და დაარსება, სადაც მალე
 შეგროვდა თითოეულში 20—30 ბავში. ღიდათ
 ანუგეშებდა და ამხნევებდა განსვენებული ალექსი
 სამრევლო სკოლების მასწავლებლებს—«იმრო-
 მეთ, ეცადეთ, შვილებო, გაიჭირვეთ საქმე უტარა
 ხანს ამ წმიდა საქმისათვის და ღმერთი, რომე-
 ლიც უოვლად მოწყალე არის, თქვენს შრომას
 არ დააგდებს. თუმცა მეტად მცირე სასყიდელი
 გეძლევათ დიდის შრომისთვის, მაგრამ მთავრო-
 ბა არ დაჰკარგავს თქვენს შრომას და სამსახურს,
 ასე არ იქნება, შვილო, გაჩნდება რაიმე საშვა-
 ლება-წყარო, საიდაცა მიიღებთ სარჩოს, თქვენ
 და თქვენი სკოლა ძეიქმნებით სასარგებლო და
 საქებარი ამ ქვეყნად და ღმერთიც დაგაჯიდ-
 დოვებთ!»

ესეოდენმა შრომამ, მკვადინეობამ და ოჯახშიაც მოუსვენარმა ჯაფამ, თუშკა მრთელ კაცი იყო განსვენებელი დეკანოზი, მაგრამ ძრიელ დაჰდალა და ბოლოს ძრიელაც დაასუსტა და 6 სექტემბერს საუკუნოდ გამოეთხოვა წუთი სოფელს მ. ალექსი. უფალმან დებერთმან სასუფეველი დაგომკვიდროს, დირსო მამაო დეკანოზო ალექსი! საუკუნოდ იუოს ხსენება შენი!!

მლ. ალექსი ბაქრაძე.

მცირე შენიშვნა.

მ. რ. უმორჩილესად გთხოვთ ადგილი მისცეთ თქვენს პატივცემულ გაზეთ „მწყემსში“ ამ მცირე შენიშვნას.

შხშირად ვკითხულობთ ჟურნალ-გაზეთებში ზოგიერთ სასწავლებლების წლიურ ხარჯთა აღრიცხვის ანგარიშს. სწორედ სასურველია, რომ სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის სამმართველო გაზეთ «მწყემსში» დაბეჭდავდეს ხსენებული სასწავლებლის წლიურ შესანახ ხარჯსაც და მით სამღვდლოებას მისცემდეს შეძლებას ყოველთვის გაიგოს, თუ ამ სასწავლებლის შესანახად რაოდენი ფულია საჭირო და რაში იხარჯება. ძლიერ კარგი იქმნება ამ ანგარიშთან გამოცხადებულ იქმნებოდეს, თუ თითოეულ საბლალოჩინოში რაოდენია ერთ შტატიანი და ორ შტატიანი ეკლესიები და რაოდენია კომლთა რიცხვი მრევლთა. 22 და 23 წარსულ აგვისტოში ახალსენაკში მომხდარ სამღვდლოების კრებამ ერთ ხმათ გარდაწყვიტა, რომ სასწავლებლის ანგარიში დაიბეჭდოს. ამ ანგარიშის დასაბეჭდათ ფულიც გადადვა კრებამ.*)

დუბუტ. მლ. დიმიტრი ბერულავა.

*) სასწავლებლის წესდების ძალით სასწავლებლის სამმართველო ვალდებულია ესეთი ანგარიშები სავალდებულო ეპარქიალურ გამოცემებში დააბეჭდინოს უფასოდ და არა ფასით. თუ სავალდებულო ეპარქიალური გამოცემა არ არსებობს, მაშინ სასწავლებლის სამმართველო ვალდებულია ცალკე წიგნაკად დაბეჭდოს და დაურიგოს ყველა მღვდლებს ესეთი სასწავლებლის შესავალ-გასავლის ანგარიშები.
რედ.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილზნეობაზე

სამ მოძღვრისა სამეფოსოსადგი.

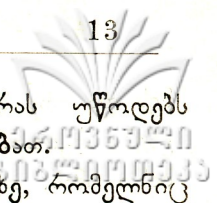
საუბარი მათა.

ღვთის სიტყვაზე

თესლი იგი არს სიტყვა ღმრთისა (ლუკ. 8, 11).

რა არის ეკალი ანუ კუროს თავი (терние), რომელმაც დაჩრდილა და გაახმო თესლი? თვით იესო ქრისტემ აგვისნა ეს სამი სიტყვით: ეს არის ზრუნვა, სიმდიდრე და ამაო სოფლის სიტკბოებანი. პირველად ზრუნვა. შეილო ჩემო საყვარელო! შენ თვითონ ამასვე ამბობ და მუდამ ამით იმართლებ თავს, როცა გისაყვედურებენ ხოლმე, რომ შენ ძლიერ ნაკლებად სარგებლობ ჩვენი დარიგებით, და შენი სულის ცხოვრების საქმეზე სრულებით არ ზრუნავ. შინაური საქმეები, ოჯახის დაბინავება, მოუსვენარობა; რომელიც თან მისდევს სარჩოს მოპოებას, ანუ მამულიდან შემოსავლის მიღებას, ვალების გასტუმრება, ცუდი დრონი, უბედურებანი, მტერი, რომელიც შენ გაწუხებს, საჩივრები, რომელიც შენ აგიტყვის, ზიანი, რომელიც შენ მოგაყენეს: ყოველივე ეს შენ გაყონებს ათას გვარ ზრუნვას, რომელსაც შენ უნდები და დრო აღარ გრჩება, რომ იფიქრო იმაზე, რაც შენთვის ყველაზე უფრო საჭიროა. აი ეკალი, რომელიც ახმობს ღვთის სიტყვას.

როცა მე განვთავისუფლდები ყველა ჩემი სარჯელისაგან, როცა ჩემი სული მოისვენებს, მაშინ წესიერებაში მოვიყვან ჩემი სინდისის საქმეს და მხოლოდ მაშინ ვიზრუნებ ჩემი სულის ცხოვრების საქმეზე: ასეთი მსჯელობა არ შეფერის ნამდვილ ქრისტიანე კაცს, ასეთი აზრი იზადება ჩვენში ეშმაკისაგან. ერთ მოუსვენარობას თან მოსდევს მეორე; იმ დროს, როცა ჩვენ გვიწოდოდა დამტკბარიყავით მოსვენებით, უფრო ნაკლებ ვსტკებით. ამ სახით მიდის ჩვენი სიცოცხლე და შეუტყობლად უახლოვდებით უკანასკნელ ჟამს; არავითარ სარგებლობას არ ვიღებთ იმ სიტყვა-დარიგებისაგან, რომელიც ათასჯერ გვესმა

ნია: და ამ წამშიაც კი, როცა თქვენ ისმენთ ჩემს სიტყვას, თითქო, დიდის ყურადღებით, თქვენი მწყემსი, რომელიც თქვენ გეუბნებათ ამ სიტყვას, სთესავს პურის თესლს ეკალთა შორის; კეთილი აზრი, რომელსაც გავალებს თქვენ ღმერთი, ჩემი სიტყვებით, მალე დაითრგუნება ზრუნვით, მოუსვენრობით, საქმეებით, რომელნიც ერთი მეორეს თან ზოპყვებიან ყოველ დღეს და რომელზედაც ჩვენ ვზრუნავთ.

შენ, შვილო ჩემო საყვარელო, ყოველ გვარ უბედურების დროს მტკიცედ და შეუშფოთებლად უნდა იდგე; შენი გული მუდამ ღმერთზე უნდა ფიქრობდეს, იმას უნდა ემსახურებოდეს, იმაზე უნდა სასოებდეს, მას უნდა სთხოვდეს ნათელს, კურთხევას, და ყველაზე მომეტებულად ეძიებდეს ღვთის დიდებას და თავისი სულის ცხოვნებას? სწორეთ ასე უნდა მოიქცე. მაგრამ შენ ამას არ ეძიებ. რას ეძიებ შენ? მოსვენებას და კეთილ დღეობას? ამებს შენ მხოლოდ ღმერთში ნახავ. შენ სიმდიდრეს ეძიებ? ღმერთმა დაგიფაროს, რომ შენ მუდამ სიმდიდრეზე ფიქრობდე და იმაზე მხოლოდ სასოებდე. ეს იქნება ყველაზე უფრო საშიში ეკალი, რომელიც უმეტესად შეგაშფოთებს და შეგაწუხებს. ზოგნი რამდენიც მეტ სიმდიდრეს მოიპოვებენ, იმდენად უფრო მეტს ზრუნვენ, რომ მომეტებული სიმდიდრე შეიძინონ. ასეთი სურვილი არის ეკალი, დანერგილი ჩვენს გულში, ჩვენ სატანჯველად. ზოგნი ძლიერ ცუდათ სარგებლობენ სიმდიდრით. ხშირად ხედავ კაცს, რომ როცა ცოტა შეძლებული იყო, მაშინ უფრო ჭკუიანურათ და წინდახედვით იქცეოდა, უფრო ქრისტიანულად ცხოვრებდა; როცა კი მომეტებულად გამდიდრდა, მაშინ იგი მიეცა სხვა-დასხვა ვნებათა. ვთქვათ მდიდარი კაცი გაღარიბდა, იმას სიცოცხლე სიცოცხლედ აღარ მიაჩნია. გინდა სიმდიდრე წაგირთმევიან მდიდარი კაცისთვის და გინდ მოგიკლავს, სულ ერთია მისთვის. გინდ მდიდარ კაცების ანუ ისეთ პირთათვის, რომელნიც ცდილობენ გამდიდრებას, გიქადაგნია, და გინდ პურის თესლი დაგითესია ეკალთა შორის: ეს ფუჭი შრომაა, ეს ჩვენ გამოცდილებით ვიცით. ყველა იმ დაბრკოლებათაგან, რომელთაგან ღვთის სიტყვა უსარგებლოდ რჩება, თვით უდიდესი და უძნელესი არის სიყვარული სიმდიდრისადმი. ამაზე ბევრი რამ შეიძლება ითქვას, მაგრამ დროა გავათავო, რადგან რამოდენიმე

სიტყვა მინდა გითხრათ იმაზე, თუ რას უწოდებს უფალი ჩვენი ამო სოფლის სიტკბოებათ.

ნურათფერს ნუ ვიტყვით იმ ხალხზე, რომელნიც დილიდან საღამომდე მხოლოდ თავის სიამოვნებაზე ზრუნავენ და სხვა რამეზე სრულებით არ ფიქრობენ. რამდენი ქრისტიანე კაცია, რომელნიც, თითქო, კარგად ცხოვრებენ, მაგრამ ღვთის სიტყვით კი არ სარგებლობენ? რისგან არის ის, რომ თქვენ მიუხედავად იმ დარიგებათა, რომელიც თქვენ გესმისთ, ისეთები რჩებით, როგორებიც იყავით? იმიტომ, რომ თქვენი გულის სიღრმეში არიან მრავალი ცუდი გულის თქმანი, რომელნიც ხშავენ ყოველივე კეთილს. მაგალითად: მე ათასჯერ მითქვამს შენთვის, რომ სამიკიტნოებში ნუ დადიხარ-თქო; მართალია, შენ ეხლა ისე აღარა სვამ, მაგრამ რატომ არ გინდა სრულებით თავი დაანებო მთვრალობას? შენ გიყვარს თამაშობა; ბევრი გირჩიეს, რომ თავი დაგვენებია ასე ხშირი და მუდამ კარტის თამაშობისათვის, მაგრამ თავი ვერ დაანებე. ბევრი მიჩივია, რომ ხშირად ნუ დადიხარ ამა და ამ საზოგადოებაში-თქო, მაგრამ შენ არ გამიგონე, შენ მომეტებულად ცდილობ, რომ ყოველივე სიამოვნება მისცე შენს თავს და არ გინდა რაიმე სიამოვნება მოიკლო. მაგრამ ყოველივე ეს სიამოვნება არის ეკალი, რომელიც აწუხებს შენს გულს და ნებას არ გაძლევს ისარგებლო ღვთის სიტყვით. არც ერთი სიამოვნება არ შეედრება იმ სიამოვნებას, რომელიც ნება-დართულია სარწმუნოებისაგან. ერთი სიტყვით შენი გული და გონება გართული უნდა იყოს მხოლოდ იმითი, რაც ესიამოვნება ღმერთს და რაც შეადგენს ნამდვილი ქრისტიანე კაცის სიამოვნებას. შენ ყოველთვის მზად უნდა იყო წინასწარმეტყველთან ერთად სთქვა: განმზადებულ არს გული ჩემი, ღმერთო, განმზადებულ არს გული ჩემი; მარქუ, უფალო, რამეთუ ისმენს მონა შენი (ფსალ. 107, 1, 1 მეფე 3, 9).

ნეტარ არს ის, ვისაც ასეთი კეთილი მიდრეკილება აქვს! პირველად: როცა იგი ისმენს ღვთის სიტყვას, ცდილობს, რომ დაუტევოს ყოველი ფიქრი, რომელსაც შეუძლია მოუშალოს მას ღვთის სიტყვის მოსმენა: შემდეგ ისმენს ამ სიტყვას კრძალულებით, ვინაიდან ეს სიტყვა არის სიტყვა თვით იესო ქრისტესი, რომელიც ელაპარაკება მას თავისი მოსამსახურის პირით და არა უბრალო კაცისა. ასეთი კაცი არ იძიებს, რომ ნათქვამი სიტყვა შეეხება სხვა ვინ-

მეს და არა მას; იგი ფიქრობს, რომ ის სიტყვა შეეხება თვითონ მას. ის საიდუმლოდ იხსენებს გონებაში იმას, თუ რამდენ გზით ჩავარდნილა იგი ცოდვაში, რომლის წინააღმდეგ მიმართულია ხსენებული სიტყვა; იგი პირობას დებს, რომ ღვთის მადლის შეწვევით ყოველთვის აღასრულებს კეთილ რჩევას, რომელსაც აძლევს მას მისი მოძღვარი, და ყოველ შემთხვევაში მზად იქნება განახორციელოს იგი. მის გულში და გონებაში ღვთის სიტყვა გაგონებისათვის იღებს ფესვს და სამუდამოდ იბეჭდება მის გულში. ქადაგების გათავების შემდეგ იგი უფიქრდება თავის თავს, და ცდილობს იმაზე იფიქროს, რაც ესმა მოძღვრისაგან. ტაძრიდან გამოსვლის დროს ის ყურს ავლებს სხვა-და-სხვა საგნებს და საუბრებს, რომ ღვთის სიტყვა არ დაავიწყდეს. როცა სახლში მიდის, იგი ესაუბრება შვილებს, ცოლს და შინაურებს მასზე, თუ რა გაიგონა მან ტაძარში; იგი ცდილობს შინაურების ყურადღება მიექციოს მასზე, რაც მას საყურადღებოდ მიაჩნია და რამაც მომეტებულად მიიქცია მისი ყურადღება. ამ სიტყვის გაგონების შემდეგ იგი მუდამ ევედრება ღმერთს, რომ მან მომადლოს მას ნათელი და ძალა, რომელნიც საჭირონი არიან, რომ მან შეიგნოს და აღასრულოს ის სიტყვები, რომელიც ესმა მას ტაძარში.

ეხლა, ძმანო ჩემნო საყვარელნო, თვითოეული ჩვენგანი დაუკვირდეს თავის თავს და შეიტყოს, ასეთივე, გულით ისმენს ღვთის სიტყვას და რა სარგებლობა გამოუტანია მას ამ სიტყვიდან? თუ არავითარხმე სარგებლობა არ გამოუტანია, მაშ შეიტყოს, რამ შეუშალა ხელი? მე ხელი შემიშალა ამაში ჩემმა გულმა, რომელიც, მსგავსად დიდი შარისა, ღიაა ყოველივე ცუდი და უსარგებლო განზრახვათათვის; ხელს მიშლის ბოროტი სული, რომელიც თავისუფლად შედის ჩემს სულში, როცა უნდა, იტაცებს ჩემი გონებიდან, გულიდან და ჩემი ხსოვნიდან ღვთაებრივ სიტყვას თითქმის იმ წამსვე, როგორც კი მე გავიგონე იგი. მე ხელს მიშლის ჩემი მოუფიქრებლობა, ჩემი დაუდევრობა, ჩემი გულფიცხობა, ჩემი გულცივობა ზეციური საგნებისადმი. მე ხელს მიშლიდა ამაო წუთი-სოფლის ზრუნვანი; მე მიყვარს სიმდიდრე, სიამოვნებანი, უბრალო და წარმავალ საქმეების აღსრულება უფრო უმჯობესად მიმაჩნია ღვთის მსახურებაზე და ჩემი სულის ცხოვნებაზე; მე პირით მუდამ ვამბობ, რომ ჩემი ცხოვნების საქმე ყოველივე საგანზე უსაჭიროესია, მაგრამ საქმით კი ამას არ

ვასრულებ; მართლაც ჩემი სულის ცხოვნების საქმე ყველაზე უკან მიყენია და მასზე სულ ცოტა დრო მაქვს ნახმარი.

დიდებულო ღმერთო! მომხადლე მე კრძალულება, რომელიც შეფერის შენს სიტყვას, მიუხედავად მისა, თუ ვინ იქნება შენი სიტყვის მქადაგებელი. რათა მივიღო მე შენი სიტყვა გულს მოდგინებით და კეთილი სურვილით, რათა იგი სისრულეში მოვიყვანო. მომხადლე მე სული სიბრძნისა, რათა დავიმარხო გულში შენი სიტყვა. შეარბილე, ყოველად მოწყალეო იესო, ეს უბედური გაქვავებული გული ჩემი; გარდაქმენ იგი მგრძნობიერად, რომ შეისმინოს საღმრთო ჭეშმარიტებანი. აღმოფხვერ ამ ჩემი უბადრუკი გულისაგან ხორციელი და ქვეყნიური მიდრეკილებანი, მისი მავნებელნი ვნებანი, ყოველივე გულით მიდრეკილებანი, რომელნიც აღაშფოთებენ ჩემს გულს და ხშობენ მასში კეთილ გრძნობათა, რომელიც კი აღიძრებთან ჩემში შენი სახარების ქადაგების დროს. ღირს მყავ მე, ღმერთო, რათა როცა მოიწვევას სიკვდილის ჟამი, შევიძლო წარმოგიდგინო მე ნაყოფი ჭეშმარიტი ქრისტიანული ცხოვრებისა, და შემდეგ მივიღო შენი მოწყალეობისაგან საუკუნო ჯილდო ჩემი სარწმუნოებისა და კეთილი საქმეებისათვის.

შეწირულებანი.

მღვდლის ფილიპე კანდელაკისაგან ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წერილი:

«მ. რ. უმორჩილესად გთხოვთ თქვენი პატივცემული გაზეთის «მწყემსის» საშუალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადოთ რწმუნებულ ჩემდამო ნიგორზღვის წმიდი გიორგის ეკლესიის სამრევლოს პირთ, რომელთაც კეთილ ინებეს და ჩემდამო რწმუნებულ ეკლესიას შემოსწირეს საეკლესიო ნივთები, ღირებულნი 90 მან.

აი სია, შემოწირულ ნივთებისა:

მთელი შესამოსელი, ღირებული 50 მან., გარდამოხსნა, ღირებული 30 მან. ერთი წყვილი გვირგვინი, ღირებული 10 მან. განსაკუთრებით უგულითადეს მადლობას ვსწირავთ ქუთაისში მოვაჭრეს გიგო დავითის ძეს თარგამაძეს, რომელმაც აღნიშნული ეკლესიის სახარება მოაქვდია თავის ხარჯით, რაზედაც დახარჯა 20 მანეთი და მომავლისთვისაც კიდევ შეგვიპირდა საჭირო საეკლესიო ნივთების შემოწირვას».

განცხადებანი.

❖ ისეიღებია ❖

დეკანოზი დავით დამბაშიძისაგან შედგენილი და გამოცემული წიგნები:

თბილისში, წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების წიგნის მალაზიში, ქუთაისში — «მწყემსი»-ს რედაქციის სტამბაში, ძმ. ჭილაძეების, წერეთლების და ვ. ბეჟანეიშვილის წიგნების მალაზი-ებში და ყვირილაში — თვით გამომცემელთან.

1. საეკლესიო და ღვთის-მსახურების წიგნები

1. **ლოცვანი** ნახატებიანი, გამოცემა მესამე. მართლ-მადიდებელი ეკკლ. უმთავრესი ღვთისმსახურების ისტორიული მოახრობით. ამ ლოცვანში არის მთელი წლის ტროპარ-კონდაკები, სერობა, პარაკლისი ღვთის-მშობლია და ზიარების ლოცვა. აგრეთვე ამ ლოცვნის სრულს თვეთა მეტყველებანი არიან ჩართულნი საქართვე. წმიდანები მათი ისტორიული მოთხრობით და ტროპარ-კონდაკებით. ფ. ყლით 50 კ. და უყდოთ . . . 40 კ.
2. წესი სწავლის ზიარებისა და ცრცელი პანაშვილისა, ფასი . . . 10 კ.
3. **სოცხლთა** და გარდაცვალებულთა მოსახსენებელი კონდაკი (კარგის ყლით) ფ. . . 30 —
4. **ქონდაკი** იოანე ოქროპირის წირვისა უყდოთ 40 კ. კარგი ყლით . . . 60 კ.

2. სასწავლო და სასელმძღვანელო წიგნები.

1. **ღარიგება საღმრთო სჯულის სწავლებაზე**, რომელიც უწმ. სინოდისაგან მოწონებულია როგორც სასწავლო საღმრთო სჯულისა საეკლესიო-სამრევლო და სხვა პირველ დასაწყის სკოლებში — ფასი . . . 30 კ.
2. **იკივე** ღარიგება საღმრთო სჯულის სწავლაზედ რუსულს და ქართულს ენაზე ხმის ამალღებ ს ნიშნებით — ფასი . . . 40 კ.
3. **ღაწყებითი** გაკვეთილები საღმრთო სჯულის სწავლებაზე, ფასი . . . 15 —
4. **ახალა** სასულიერო კონსისტორიათა წესდებულება — ფასი . . . 40 კ.
5. **მღვდელთათვის** საიღუმლოების შესრულებს

- დროს საჭირო ს. ხელმძღვანელო წიგნი — ფასი ყლით . . . 20 კ.
6. **საქართველო**ს საეკლესიო ისტორია ფასი 45 კ.
 7. **მოკლე** ლოცვანი . . . 5 კ.

3. სამკურნალო წიგნები და ღარიგება ჯან-მრთელობის დაცვაზე.

1. **ახალა** კარაბადანი, მკურნე გამოცემა დამატებით, რომელიც განხილული, მოწონებული და ნება-დართულია კავკასიის საექიმო რჩევასაგან — ფასი . . . 1 მ.
2. **ღარიგება** მხედველობი და ცვასა და თვალების მოვლაზე, ფასი . . . 10 —
3. **ჩვენებური** «ბატონები» და ექიმების ბაცილები და ბაქტერიები . . . 5 კ.

4. შესანიშნავი მონასტრები და ეკლესიები და ამ მონასტრების აღმაშენებელთა ცხოვრების აღწერილობანი,

1. **მცხეთის** ტაძარი და წმიდა ნინო, ქართ. განმანათლებელი, ფასი . . . 25 კ.
2. **ბელათის** მონასტერი და ცხოვრების აღწერილობა მეფის დავით აღმაშენებ. . . 25 კ.
3. **შიო** მღვიმის მონასტერი და ცხოვრების აღწერა ღირსისა მაშისა ჩვენისა შიოსი . . . 5 კ.
4. **თაპარ-მოწ.** ღვთის და კონსტანტინე და მოწამეთის მონასტარი. — ფასი . . . 5 კ.
5. **მარძიის** მონასტერი, ფასი . . . 5 კ.
6. **მარტვილის** მონასტერი . . . 2 კ.

5. საუფლო და ღვთის-მშობლის ღვთისმსახურების აღწერა სწავლა ღარიგებით.

1. **ღვთის-მშობლის** დაბადება, სურათით . . . 2 —
2. **ტაძრად** მიყვანება ღვთის-მშობლისა, ფ. . . 2 —
3. **ამალღება** პატიოსნისა და ცხველს-მკოფელისა ჯვარისა, სურათით . . . 2 —
4. **შობა** უფლისა . . . 2 კ.
5. **მიჩქმა** უფლისა, სურათით. — ფასი . . . 2 —
6. **ხარება** ყოველად წმიდა ღვთის-მშობლისა 2 —
7. **ბგობა** სურათით — ფასი . . . 2 —
8. **აღდგობა** სურათით — ფასი . . . 2 —
9. **მიძინება** ყოველად წმ. ღვთის-მშობლისა, 2 —

მიიღება ხელის-მოწერა 1898 წლისათვის ორ
კვირულ ზამოცემათა ქართულს

„მწევეს“-ზე

რუსულ «П А С Т Ы Р Ъ»-ზე

ქურონალის ფასი:

12 თვით «მწევესი» 3 მ. | 6 თვით «მწევესი» 2 მ.
— ,, რუსული ,, 3 მ. | — ,, რუსული ,, 2 მ.
— ,, ორივე გამოცემა 3 მ. | — ,, ორივე გამოცემა 3 მ.

ზაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც
ევრიდღაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც. თბილისში
წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის
მალაზაში, ბ. შიო ქუჭუყაშვილთან. ფოთში—დეკანოზ
მ. გრიგოლ მაჭაროვთან; საჩხერაში—ყარაღან
ჩაიძესთან; სხალციხეში—დეკანოზ დ. ხაბუაშვილთან.
სხალციხეში—საუღიერო სასწავლებლის მასწავლებელ
სპირდონ ან. ძაღარაძესთან.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ ზაზეთები დაეთმო-
ბათ მთელის წლით ორივე გამოცემა სამ მ ა ნ ე თ ა დ.

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში ხანანაშვილებ-
ის სახლებში და ევრიდღაში რედაქტორის საკუთარ
სახლებში.

ზარევე მცხოვრებთა ქურონალის დაბარება შეუძლიან
ამ ადრესით: Въ Квирилы, въ редакцію газеты
журнала „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

1881 წელს უმაღლესად დამტკიცებული

დაფლვევი საზოგადოება

„როსსია“

(რუსეთი)

ს. ჰეტერბუგია. ბოლშაია მორსკაია. 37.

ძირისა და სათადარიგო თანხა 29,000,000 მ.

საზოგადოების მოქმედება:

დაფლვევა სიჭოცხლისა

ე. ი. თანხისა და შემოსავლისა ოჯახის ანუ სა-
კუთარის მოხუცებულობის, ქალის მზითვის, ვაჟთა
სტიპენდიების და სხ. უზრუნველ-საყოფელათ, გან-
საკუთრებულ სახეირო პირობებითა და ისე, რომ
დამზღვეველნიც მონაწილეობას იღებდნენ საზოგა-
დოების მოგებაში.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ლაბაშიძე.

1897 წლის 1 იანვრისთვის «როსსიის» საზო-
გადოებაში დაზღვეულ იქნა 341,397 მკაცი
102,694,700 მან.

დაზღვევა უბედურ შემთხვევათაგან

როგორც კერძო კაცისა, ისე საერთოთ ქარხნებში
მოსამსახურეთა და მომუშავეთა იმ პირობით, რომ
დასაზღვევი შესატანი შემცირებულ იქნება დივი-
დენდის ჩარიცხვისა გამო.

დაზღვევა ცეცხლისაგან.

ყოველგვარ უძრავისა და მოძრავის ქონების (შენი-
ბათა, მანქანებისა, საქონლისა, ავეჯისა და სხვ.)

დაზღვევა გასაგზავნის საქონლისა

ზღვით, მდინარით, თუ ხმელეთით და აგრეთვე გე-
მებისა.

განცხადება დაფლვევის მსურველთაგან
მიიღება და მოვალეზარი ცნობები ეგზავნება
გამგეობას პეტერბურგში (ბოლშაია მორსკაია, სა-
კუთარი სახლი, № 37): ტვილისში განყოფილებაში
(სერგევის ქუჩა № 6); ქუთაისში აგენტს თ—დს
ილარიონ ა. მიქელაძეს, (ქარვასლის ქუჩა, თავად-
აზნაურობის ბანკის სადგომი) და საზოგადოების
აგენტებისაგან იმპერიის ყველა ქალაქებში.

უბედურ შემთხვევისაგან დასაფლვევი ბი-
ლეთები მგზავრებს, როგორც რკინის გზით,
ისე გემებით მიმავლთ, მიეცემათ რკინის გზის სად-
გურსა და ნავთ-სადგურებზედ.

ზ ი ნ ა ა რ ს ი:

სალიტერატურო განყოფილება: ფრიად სასიხა-
რულო ამბავი.—ადამიანის არსებობის მიზანი.—მოწამეთობა.
—აკაკის თვითური ქურონალი „კრებული“.—„მწევესი“-ს კორ-
რესპოდენცია შორაანის მზრიდან.—ნეკროლოგი.—მცირე
შენიშვნა.—ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და მცენიებაჲა ქრისტიანობიკი სარწმუ-
ნოებასა და კათილ-ზენოებაჲა: ხმა მოძღვრისა სამწესო-
სადმი. საუბარი X ღვთის სიტყვაზე.

— შეწირულება.—განცხადებანი.

Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 14 октября 1897 г. ♦ Цензоръ прот. Е. Е л и е в ъ.

Типог. редакци журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. бр. Ханановыхъ, на Нѣмецкой ул.